

تۆرك يوردى

ناشرى : تۆرك يوردى .

مدىرى : آق چورە اوغلى يوسف .

صافى ۱۵

۳۱ مایس ۱۳۲۸

یل ۱

قانون اساسی ولایات

۲۴ مارت ۳۲۸ .. بو تاریخ، عثمانلی حیات اداره و سیاسیه‌سنده بر یوم انقلاب ارائه ایدر. اداره خصوصیه ولایات قانون موقتک تاریخ نشر واعلانیه تصادف ایدن اوکون، تورک ایلنده ظاهراً ساکن، اهمیتسز، کوچوک، یک کوچوک، فقط معنا و ماهیت اعتباریه یک اساسی، یک مهم و یک بویوک بر اختلال وقوعه کلسدر . ۱۰ تموز ۳۲۴ اختلالی، عثمانلی پادشاهلغنه بر قانون اساسی اعطا ایله مشدی . ۲۴ مارت ۳۲۸ انقلابی ده، عثمانلی ولایتلرینه بر قانون اساسی ولایات بخش واحسان ایتسدر . بو یوم انقلابه قادار، ولایتلریمز، هویت اجتماعی و سیاسیه دن بالکلیه محروم برردائرة اداره ایدیلر؛ ولایت، آنجق بر تعبیر اداری ایدی ... اوکوندن سوکرا هر ولایت «اموال منقوله و غیر منقوله» به متصرف واشبو قانون ایله معین و محدود وظائف خصوصیه مالک، آیری ایرادلی، خصوصی بودجهلی بره شخص معنوی، و حقوقی اولدی .. مشروطیت، پایتخت سلطنتدن مراکز ولایاته تشمیل و معیم ایدیش دیمکدی .. بز، ملکک سعادت آتیه‌سی نقطه نظرندن، بو انقلابی کمال ابتهاج ایله سلاملا یورز ..

اداره خصوصیه ولایات قانونی، مشروطیت عثمانیه‌نک بر ایجاب طبعیسی، بر متممی^۱، بر ذیلی اولق ماهیتی حائزدر . اداره خصوصیه ولایتسز، اداره مشروطیت تصور اولونماز . فی الحقیقه مشروطیت نه در؟ مشروطیت، «مملکتک مملکت ایله اداره‌سی» دیمکدر ... بر حکومت مشروطه ده اهالینک اداره مملکت اشتراکنی تأمین ایدن برنجی مؤسسه مجلس مبعوثاندر، قوه تشریعیه در . پارلمنتوبه مالک اولان ملت، الک عالی بر نقطه ده سیاست عمومیه دولته وضع ید ایتش دیمکدر . فقط اهالینک یالکمز امور عالیه سیاسیه تشریکی ایله اکتفا ایتک سعادت عمومیه و ترقیات اجتماعیه ایچون کافی اولماز . اهالینک مشروطیت اداره دن ایدمچکی الک بویوک استفاده، سیاست عمومیه دن زیاده، اداره موقعیه و محلیه اشتراکننده در . اداره محلیه لر، خلقک روزمره‌سنه متعلق، بناء علیه اونلرجه معلوم اموره مخصوص اولدینی ایچون، ملتک تکامل سیاسی نقطه نظرندن عملی بر مکتب مشروطیت تشکیل ایتدکلری کی، منافع محلیه‌نک

حسن محافظه و تمشیتی جهتندن ده الكامين و مشمر برشكل اداره ماهیتى حازدرلر .
اداره محلیه به اولان احتیاج ، بر دولتك وسعت اراضیسی ، بر ملك تنوع
عناصری ایله ده متناسباً تزايد ایدر . عثمانلیلر کبی بر عتیقك اوج قطعه سینه ،
اوج میلیون کیلومتر و مربعی اراضی به یاییلمش امزجه مختلفه مالک ، عناصر
مختلفه دن مرکب بر ملك تفرعات امورینك هپ مرا کزدن سوق و اداره سنی
طلب ایتمك اشبو اموری عقامته محکوم ایله مکدر .

شواحتیاج سببیله درکه ، قانون اساسینك یوز سکنزنجی ماده سی « ولایاتك
اصول اداره سی توسیع مآذونیت و تفریق وظائف قاعده سی اوزرینه تأسس
ایده جك » دییور . توسیع مآذونیت و تفریق وظائف ... برنجی قوه تشریعیه
اداره ولایت انجمنی نامنه قلمه آلدیغم مضبطه ده ، بواکی ترکییدن ، توسیع
مآذونیت سی ، دوائر مرکزیه قدرت قرار و اجراسندن بر قسمی معیت مأمورلرینه
تودیع ایله مك ، تفریق وظائف سی ایسه ، بردولته حکومتك درعه ده ایتدیکی
وظائفی ، ماهیت و اهمیتلرینه کوره اقسام متعدده به تقسیم ایله بونلردن بر قسمی
حکومت مرکزیه به تخصیص و اقسام مناسبه سنی ، لزوم و احتیاج درجه سنده
ولایات و بلدیله ره توزیع و تحمیل ایتمك ، صورتیله تعریف و تفسیر ایله مشدم ..
بوترز تفسیر مجلس مبعوثان انجمنه قیبول اولوندی . و بوکون حکومت طرفندن
نشر اولنان اداره خصوصیه ولایات قانون موقتی ، اساس مباحوث دائره سنده
قلمه آلیندی قانون جدیدك مستند بولندوغی قواعد اصلیه شونلردر :
وظائف دولتن سیاسی اولانلره ، اداری اولانلری یکدیگرنندن قطعاً تفریق
ایتمك . عدم مرکزیت سیاسیه دن تماماً اجتناب ایتمك ، فقط بوکا مقابل اولدجه
واسع بر عدم مرکزیت اداریه قبول ایله مك ...

سالف الذکر مضبطه ده دنیلیدیکی کبی ، فکریمزجه ، « وظائف دولتن
سیاسی بر ماهیتی محتوی اولانلر هیچ بر صورتله تفریق و تمیزی قبول ایتمزلر .
وطن عثمانی یکو وجود و تمتع التقسیمدر . بو موجود سیاسینك بر رآسی ، بر عضو
حاکی اولوق و هیئت مجموعه سی اوکا تبعیت ایتمك اقتضا ایدر . مرکززدن
ویریه جك بو ماهیتده بر امر ، تاحدودلره واصل اولونجه به قدر دیگر بر مرکز

تفکیر و تأمله تصادف ایتمه‌لیدر . « الك واسع معنایله سیاست دیمک اولان امور خارجیه ، حریبه و بحریه ایله مالیّه عمومیّه و وظائف ضابطه و عدلیّه یعنی قیصه‌جه امنیت داخلیّه و خارجیّه اسباب و وسائلی تماماً بوصفّه داخل خدماتندرلر . بو دائرلر دولّتک ، دائماً وحدت اداریه‌سنی ، مرکزیتی کمال اهتمام ایله صاقلایاجنی دواثری تشکیل ایدرلر . بونلرک یالکیز بر باشی اولمالی و اوده مرکزده پایتخت سلطنت سنیه‌ده بولونمالیدر .. اداره عمومیّه زراعت و صناعت ، امور نافعه جسیمه ، تجارت خارجیّه ، معارف عالیّه کی خدمات عمومیّه‌ده ینه ، دولت طرفدن درعه‌ده ایدیلنی لازمکن خدمات مشترکه‌دندرلر . فقط بونلره مقابل دولّتک ، امور نافعه خصوصیه و محلیّه ، زراعت ، صناعت و تجارت موقعیه ، معارف ابتدائیه ، امور بلدیّه و خیریه کی دیگر بر قسم وظائفی واردرکه بونلر بالعکس مرکزیت اداره دن فائده دکل ، ضرر کوره‌جک وظائف غیرسیاسیه درلر . ایشته تفریق وظائف ، بالخاصه خدمات ساحه‌سنده اجرا و تطبیق اولونور .

قانون اساسینک یوز اونجی ماده‌سی خدمات مبحوته‌نی منحصرأ ذکر و تعداد ایدر . ماده مذکوره ، بونلردن باشقه « ولایات مجلس عمومیّه‌سنک تکالیف و مراتبات امیریّه‌نک صورت توزیع و استحصالنده و معاملات سائرده قوانین و نظامات موضوعه احکامنه مخالف کوردکلری احوالک متعلق اولدینی مقام و یا موقعلره تبیلنی ایله تصحیح و اصلاحی ضمیمه عرض اشتکا ایتک صلاحیتی » دخی احتوا ایتمکده ایسه‌ده ، فکریمزجه بو وظائف ، اداره محلیّه دن زیاده قوه تشریعیه صلاحیتنه داخل اولدوغندن ، اداره خصوصیه ولایات قانوننده بو جهت اصلاً موضوع بحث ایدیلنه‌مشدر . قانون اساسی ماده مبحوته‌سنک شوقره‌سی ، عدم مرکزیت سیاسیه اساسی قبول و تعقیب ایدنلرجه هرشیدن اول تعدیل و تصحیح اولمغه محتاج فقره‌لردندر . فی الحقیقه ولوکه ، عرض اشتکا ایچون اولسون ، امور سیاسیه‌نی مجالس ولایاتده موضوع بحث ایتدیرمک ، وظائف تشریعیه دائره صلاحیتنه تجاوزه مساعدّه ایتک دیمکدر

بو اساسلره رعایتله تنظیم اولنان قانون اساسی ولایاتده ، ولایته تفریق ایدیلن وظائف : نافعه ، تجارت ، صناعت ، زراعت ، اورمان ، معارف نظارتلریله

حفظ الصحة عمومیہ و مؤسسات خیریه متعلق امورى محتویدر . برولایتدن ، زیاده بوتون پادشاهلغه عائد بولنان طرق سلطانیہ ، انہارخاقانیہ و مراسی شاہانہ دن ماعدا مؤسسات نافعه نك تأسيس و احیاسی ولایتلره محول بولونیور . اقتصاد و اعتبار صندوقلری تشکیلی ، نمونه جفتدککری ، زراعت مکتبلری ، حیوان و آلات زراعیہ دم بولری ، تجارت اوپه و بورسہ لری ، پنایرلر ، صناعت اوپه لری و مکتبلری ایله موزہ لری تأسيس ، ولایت اورمانلری ، احیاسی ینہ ولایتلره تودیع اولنان امور خصوصیه جملہ سنددرلر . جهت معارفده ، انجمن سابقک حاضر لادینی قانون ، مکاتب ابتدائیہ و رشديه ایله دارالمعلمین ابتدائیلری ولایتلره ویرمک ایسته مشدی . محاس وکلا ، مقررات اخیرہ سندہ ، داها ایلری کیده رک مکاتب اعدادیه پی ده ولایات دائره فعالیتنه ادخال ایلش بولونیور . هیئت نظار ، بو صورتله صلاحیت ولایاتی توسیع ایدرکن ، فوائد ویا محاذیر سیاستیه سندن صرف نظر عجب ، بو صلاحیتک استلزام ابتدییکی مبالغی ده ولایات بودجه لری نه تودیع ایدیورمی ؟ بیله مه یورم . فقط شوم معلومدرکه ، ولایتلری عطالته محکوم ایتمک ، اداریه خصوصیه ولایات قانونتی اعلان افلاسه مجبور ایتمک ایچون هر شیدن اول دوشونیلہ جک جهت ولایات بودجه لرینک توزین و توسیعیدر .

مبعوثان انجمنده ، کمال اهمیتله تعقیب ایدیلن اصلاحاتدن بریسی ده بوجہت ، یعنی ، ولایت بودجه سنک صورت مکمله ده تنظیمی اولمشدی .. حکومتک لایحه سی بودجه و موازنه مسئله لرینی اولکی قانوندرده اولدینی کبی مبهم براقش ، تکالیف عمومیہ حاضرہ دن هانسیلرینک ولایاته ترک ایدیلہ جکنی کوسترمه مشدی . حالبوکه مسائل مالیہ ده موفقیت ، انجق ارقام مثبتہ و واضحیه استناد سایه سندہ قابلدر . بوجہتله انجمن ، نقصان مذکورى اتمام ایتمش و واردات عمومیہ دن برقسمنی ولایتلره حصر ایله مشدر . اعشار و ویرکویه منضم بولسان بالعموم معارف و منافع حصه اعانه لری ایله ، طریق بدل تقدیسی ، معارفه عائد ذبحیه رسم منظمی و تجهیزات عسکریه ترتیبی کسوراتی بو میانده درلر ۳۲۶ بودجه سی واردات مخمنه سنه کوره ۱۰۹۷۸،۲۸۴ لیرایه بالغ اولان بو ایراد سنویدن ماعدا ،

مقدار اعظمیسی مرسته بودجه قانونیه تعیین ایدیه جک نسبتی تجاوز ایتحه مک
اوزره بلا واسطه تکالیف عمومیه علاوه ایدیه جک کسورات منضمه ، لدی -
الایجاب عمومی بودجه دن بالافراز ولایتلره ایدیه جک معاونات ونهایت
ولایتلرک واردات عادیة سنویه لری نسبتنده عقد ایدیه بیلجکلری استقرارلر ،
امور خصوصیه ولایاتده جدی بر انکشاف مستقبلک زمین واسانی احضار
ایتمکده درلر .

اداره خصوصیه ولایات قانون جدیدی ، ولایات مجلس عمومیه سنده اجرا
ایتدیکی اصلاحاتدن ، مجالس مذکوریه بی ، دائرة صلاحیتلری تماماً محدود ،
وامور سیاسیه مذاکره سندن قطعياً ممنوع اولق شرطلریله مجالس منتظمة
تشریمیه بکرتدکن ماعدا ، برده انجمن ولایت تشکیلاتی احداث وتأسيس
ایتمشدر . انجمن ولایت ، والی ریاستنده اولق اوزره مجلس عمومی ولایت
اعضای آراسندن مجلس مذکورجه انتخاب ایدیه جک درت ذاندن مرکبدر .
انجمن ولایت ، بو عضو ادارینک مخترعی اولان آنغولوساقسون محیطنده ولایت
مجلسنک قوه اجرائیه سی ، عادتاً نظار مسئولیه سی دیمکدر . بو اصولی اختیار
ایتمن مملکتلرده ، آلمانیا ، روسیا ، اوستریاکی ، والی ، اداره عمومیه ولایاتده ،
حکومت مرکزیه وظائفی بالفعل اجرا ، فقط امور خصوصیه ولایاتده ، حکمدارک
وکیل وممثلی اوله رق یالکز یر وظیفه مراقبه ایضا ایدر . ممالک مذکورده
اداره خصوصیه ولایات ، انجمن ولایت اعضالرینه ویا اولنر آراسندن تعیین
ایدیلن بر دیرکتوره محولدر . ایتالیا ، اهلینک جهالت نسبییه سی نظر دفته
آلسهرق ، والی ، انجمن ولایت ره رئیس اوله رق ادخال ایدیلش وقوه اجرا
انجمن ولایت تودیع اولونمشدر . فرانسه ، بر انجمن ولایت وارسهده بو
انجمن ، عنعنات قدیمه مرکزیه نک تأثیری اوله رق ، مجلس ولایتنک قوه اجرائیه سی
اولمقدن زیاده ، برقه نک ، والینک سراقیدر . بز ، ولایت قانوننده بو اصوللری
مزج وترکیب ایله برطرز جدید وضع ایتدککه ، بوده ، قوه اجرائیه بی والیه
تفویض واعطا ایتک ، فقط مقررات اجرائیه دن الهمملری انجمن ولایتنک
مذاکره واستشاره سنه عرض وحواله ایلکدر . بوسورتده ، اعضای منتخبه

ولايت طرفدن اداره معينه داخلنده وظيفه مراقبه ايضا ايديله چكى كې، والينك انجمنه اشتراكى دولاييسى ايله انجمن اعضاسنك محدود بر صورتده اجراى وظيفه سنه آگاه اولسى نتيجه سى ده استحصال اولته بيله جكدنر ... ايسته ۳۴ مارت ۳۲۸ ده اعلان اولتان قانون بودر .

اداره خصوصيه ولايات قانوننه دولتك احتياج عاجلى واردى . قانون اعلان اولونما دجه ولاياته عائد امورك اك بويوكندن اك كوچوكنه وارنجهيه قدر جمله سى ، مركزده ، نظارتلرده حل وفصل اولونمق مجبورى بولنوردى ؛ فى الحقيقه على پاشا نظامنامه سى موجبجه ولايات مجلس عمومى سى واردى . بوجلسلرك دائره مذاكراتى ده اولدجه واسمدى . فقط وظيفه سى جوق ، صلاحيتى بوق اولان بوجلسلر مذاكراتندن قانون موجبجه يالكيز بر نتيجه چيققاراييلوردى اظهار تمنيات ! بومئيلر ولايتدن مركزه عرض اولمق ، ناطرك وقتى اولور ، اوقور و آرزوسنه توافق ايده رك تصويب ايدر ايسه شوراي دولته مذاكره ايلك ، هيئت وكلا ده مشغول اولمق ، عمومى بودجه ده اخذ موقع ايتك ونهايت ايجاب ايدرسه قوه تشريعيه عرض اولنهرق اكتساب قانونيت ايلك اقتضا ايدردى . هر مسئله فرعيه ايچون طبيعى بو اصوله مراجعت اولوناماز . وبو سبيله ، معروضات واقعه ده باب على ونظارتلر دوسيه لرنده حفظ اولونوردى .. حالبوكه ولاياتك هرشيدن اول ايستديكى ، هيچ شبهه سز بو ايشلردى .. وبونلرى اداره عموميه مركزيه نك ياپاييلمكه ، اصلا قدرتى يوقدى . بو جهتله اداره خصوصيه ولايات قانوننه لزوم مبرم واردى ..

مجلس مبعوثانده . ايكي سنه متدياً طلب اولونه اولونه لايحه قانونيه استحصال اولوناييلمشدى . انجمن ، سرعته مذاكراتى بيتيردى و ۲۳ مارت ۳۲۷ ده ، يعنى تاريخ اخير نشرندن تام بر سنه اول ، لايحه معدل ، انجمن طرفندن هيئت عموميه به تقديم اولوندى . فقط بوكونه قادار مذاكره سى قابل اولامادى .. اكر ، مجلس ، بوقانون مذاكره وقبولدن هيئت تشريعيه به توجه ايده جك شرف واعتبارى ادراك ايده بيلمش اولسه يدى قانون ، چوقدن تقويم وقايه كچمش اولوردى . لكن ، مجلس ، مكرراً واقع اولان اخطاراته رغماً

بواهمیتی اکلایامادی .. اوت ، مجلس آکلایامادی ، فقط حکومت مسئله نك
اهمیت مستعجلیتی تمامیه ادراك ايله مشدی . بونك ایچون دکلیدرکه ، ایکنجی
دوره تشریه نك ابتداسنه اون کون قاله رق قانون موقه نشر و اعلان اولندی ..
فی الحقیقه حکومت بو استعجالی ايله قانون اساسی یه مغایر حرکتده بولونیوردی .
قانونك سرعت تطبیقنده احتیاج مبرم اولسه بیله « دولتی مخاطرم دن و یا خود
امنیت عمومی یی خلل دن وقایه » ضرورتی یوقدی بناء علیه ، موقه نشر و اعلان
شبهه سز غیر مشروع عدی ... فقط قوه اجرائیه نك شرف و اعتباری نقطه
نظر ندن کرانها بر قیمت فعلیه یی حائز بونیوردی : حکومت ، ولایاتك احتیاجاتی
آکلامش ، مجلسك عطالت و عدم ذکاوتنه کنیدیسی دواساز اولمشدی ... اختلال پرور
برید عن مکارك اثر جسارتی اولان شو کوجوک اختلال دن طولانی بز ، حکومتی
تخطئه ایتیه جکیز . . . ایدمیه جکیز . چونکه مجلس مبعوثان ، وظیفه تشریه
و سیاسیه سنی ایضیه مقتدر اولمادیغنی آثار و دلائله واضحاً کوستردی . حاکم
اولامایان محکوم اولغه آلیشمالیدر . و بوحالده ، قوانین مستعجله نك موقه نشری
کی فعالیتلر ، قانون اساسی احکامك اطراف و جوارنده قالمش اولسهر بیله
معذور و طبیعی کورملك ایجاب ایدر ...

نه اولورسه اولسون ، اداره خصوصیه ولایات قانونك نشر و تطبیق جالب
ممنونیت بر وقعه اداریه تشکیل ایدر . بو قانون ، اداره ولایته نسبتله داها مهم
اولان نواحی قانونك قبول و تطبیقنه قادر احتیاجات محلیه یی قسماً تطمین خدمت
ایدم جکدر . فقط بوراده مهم ، يك مهم بر جهتی نظر دقتدن دور طوتماق
لازمدر : قانون وار ، لکن ، عجیباً ، اونى حقيله تطبیق ایدم جک درایتلی ، مهارتلی
آلدرده وارمی ، بولنه جقمی ؟ بو قانون ده ، بر جوق قوانین مهمله کی ، قانون
مشروطیت کی ، اهمال و تنکاسل عمومی یه قربان اولمایه جقمی : بو قانونی ایکی اوج
سنه سوکره قارشیمزده اشکال و علائم حاضره سی ايله ، متناسب ، قوی ، کوزل
صورتمیه ، یوقسه اکری بوکری ، کور ، طوبال بر اعجوبه ، بر قاریقاتور حالتمیه
کوره جکیز ؟ ایشه قانون اساسی ولایاتك وضع و تطبیق ائسانده ، جدی دماغلری
اك زیاده دوشوندوره جک نقطه : ایشه مسئله نك روحی ...